

V roce 1914 uzavřela žalující bělehradská firma se žalovanou tehdy vídeňskou firmou dodací smlouvu a dala zálohou 6.305 německých marek. Vypuknutím války bylo provedení dodávky zmařeno. Po státním převratu přesídlila žalovaná firma do tuzemska. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalující firma na žalované firmě zaplacení 6.305 říšských marek. Žalovaná projevila ochotu vrátiti zálohu v Kč podle kursu 100 marek = 115 Kč. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil odvolacímu soudu, by rozhodl o odvolání, nepřihlížeje k důvodu, pro který zrušil rozsudek soudu první stolice.

Důvody:

Soud první stolice zamítl žalobu z důvodu, že mělo býti žalováno na placení v čsl. měně, žalobkyně jako odvolatelka napadá tento názor, popírajíc vůbec oprávnění žalované firmy k placení v Kč, odvolací soud pak nařídil zjištění hodnoty žalobního nároku v nynější říšské německé měně. Z toho je patrné, co odvolací soud přímo nevyslovil, že uznává žalobní nárok důvodným aspoň po té stránce, že žalobkyně jest oprávněna žádati placení v této měně a postačí přezkum tohoto názoru, ježto napadené usnesení neuvažuje o dalších sporných otázkách. Odvolací soud schvaluje názor soudu první stolice, že žalobní nárok spočívá na § 1447 obč. zák., odvolatelka zakládá nárok svůj na § 1435 obč. zák., postačí však úplně souhlasný názor, že nejde o nárok ze smlouvy, nýbrž o nárok ze zákona. Jde proto o důvod, proč má tuzemský dlužník, povinný plniti peněžní částku ze zákona, býti přinucen, by tak učinil v cizozemské měně. Odvolací soud, neuváděje zákonných ustanovení, poukazuje na to, že smluvní strany užily při sjednání původní dodací smlouvy tehdejší německé měny, ač žádná z nich neměla sídla v Německu. Tento důvod není dostatečný, ježto ve sporu nejde o smluvní závazek, původní smlouva není předmětem úvahy, ježto sporný závazek vznikl teprve jejím zrušením, a je proto věc posouditi bez ohledu na to, co strany původně smluvily co do placení kupní ceny a co do měny, v jaké bylo tuto platiti. Lze proto užiti jedině obecných předpisů § 905 obč. zák. a čl. 325 a 336 obch. zák., z nichž však nelze dovoditi povinnosti tuzemského dlužníka, by splnil v měně, cizozemské jak pro něho samotna tak i pro druhou stranu.

Čís. 6714.

Byly-li s rukojmím a plátcem, jenž nad to měl platiti v první řadě, ujednány nové, pozdější platební lhůty, nebyl věřitel oprávněn vymáhati na vyrovnacím dlužníku celou obživlou pohledávku (§ 57 vyr. ř.), nebyla-li splátka zapravena v původní platební lhůtě.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1927, Rv I 1188/26.)

K vyrovnání, v němž se žalobce vyrovnal na 55%, přistoupil Alois G. jako rukojmí a plátce ohledně prvních 48%. Podle potvrzeného vyrovnání byly vyrovnací splátky dospělými dne 8. února, 8. června, 8. října 1925 atd., Aloisu G-ovi poskytnuto respiro 30 dnů. Dopisem ze dne 5. prosince 1924 sdělil Alois G. žalovanému věřiteli, že pro jeho platební povinnost přicházejí v úvahu 5. března 1925, 5. srpna 1925, 5. ledna 1926 atd. Maje za to, že žalobce měl zapraviti druhou splátku dne 8. června 1925, vedl na něho žalovaný ku vydobytí celé pohledávky exekuci, jež byla povolena dne 17. června 1925. Druhou splátku zapravil Alois G. dne 4. nebo 5. srpna 1925. Tvrdě, že druhá splátka byla zapravena včas, domáhal se žalobce, by exekuce, povolená dne 17. června 1925, byla prohlášena za nepřípustnou. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Nesprávné právní posouzení věci spatřuje odvolání v tom, že soud první stolice má za to, že druhá splátka pohledávky žalované firmy tím, že byla dne 4. neb 5. srpna 1925 zaslána složným lístkem jejímu právnímu zástupci, byla včas zapravena, takže tu není předpokladu zmatečnosti vyrovnání podle čl. III. zákona čís. 99/23 sb. z. a n. Odvolání není v právu. Odvolatelka přiznává, že jednotlivé splátky byly dospělými dne 8. února, 8. června, 8. října 1925, 8. února a 8. června 1926 a s připočtením třicetidenního respira 8. března, 8. července, 8. listopadu 1925, 8. března a 8. července 1926. Soud odvolací sdílí právní názor soudu první stolice, že respiro 30ti dnů bylo k dobru nejen rukojmímu a plátci Aloisu G-ovi, nýbrž i žalobci. Dle odstavce VI. vyrovnacího návrhu, věřiteli přijatého, přistoupil Alois G. k vyrovnání jako rukojmí a plátce ohledně prvních 48% celkové pohledávky. Jemu pro každou jednotlivou lhůtu bylo poskytnuto respiro 30 dnů. Rozumělo se samo sebou, že respiro 30 dnů přísluší i žalobci jako vyrovnacímu dlužníku, jakž patrně ze slov: . . . . »welche Begünstigung auch für den Ausgleichsschuldner hinsichtlich der restlichen 7% gilt.« Respiro nebylo pro vyrovnacího dlužníka ohledně 48% do návrhu výslovně proto poято, že dle dalšího obsahu odstavce VI. měly býti vyrovnací kvoty vyzvednuty věřiteli u Aloise G-a jako rukojmího a plátce, který veškeré dlužníkově jmění za účelem zpeněžení obdržel. Rukojmí a plátce měl tedy jako spoludlužník v první řadě věřitelům platiti místo dlužníka vyrovnacího. Z toho jde, že nezaplacením druhé kvoty do 17. června 1925 vyrovnání zrušeno nebylo, že původní pohledávka neoživila, takže exekuce dne 17. června 1925 povolena jest nepřípustnou. Soud odvolací sdílí právní názor soudu první stolice, že platební lhůty do usnesení ze dne 30. listopadu 1924 poятé, dodatným ujednáním mezi rukojmím a plátcem Aloisem G-em a žalovanou firmou byly změněny a že lhůty ty i žalobci jako vyrovnacímu dlužníku přicházejí k dobru. Alois G. jako rukojmí a plátce stal se spoludlužníkem (§ 1357 obč. zák.). G. dle vyrovnacího návrhu věřiteli přijatého dostal svrškv žalobcovy ku zpeněžení a jako spoludlužník měl žalované firmě 48% v první řadě zaplatiti. Alois G. sdělil žalované dopisem ze dne 5. prosince 1924, že jako dni splatnosti pro jeho platební povinnost přicházejí v úvahu: 1. lhůta 5. března 1925, 2. lhůta 5. srpen 1925, 3. lhůta 5. leden 1926, 4. lhůta 5. červen 1926. Alois G. ke lhůtám v usnesení vyrovnacím uvedeným připočel respiro

30ti dnů a další lhůtu 4 měsíců počítal vždy od uplynutí předchozí lhůty s 30denním respirem. Žalovaná firma tyto čtyři platební lhůty dopisem ze dne 18. prosince 1925 vzala na vědomí, tudíž se lhůtami splatnosti, určitými dny stanovenými mlčky souhlasila (§ 863 obč. zák. a čl. 279 obch. zák.) a G-ovi také složní lístky k placení zaslala. O tom, že tu byla určitá a souhlasná vůle obou stran (žalované a spoludlužníka G-a) podle §u 869 obč. zák., nemůže býti pochybnosti. V dopisu ze dne 5. prosince 1924 píše G. výslovně, že dnes (5. prosince) nabylo vyrovnací usnesení právní moci, takže si žalovaná mohla snadno lhůty ty podle usnesení vyrovnacího vypočísti. O omylu žalované, který by ujednání to činil podle §u 871 obč. zák. neplatným, nemůže býti řeči. Výpovědí svědka Dra Rudolfa S-a jest prokázáno, že mu druhá splátka byla složním lístkem zaslána 4. nebo 5. srpna 1924. Poněvadž žalovaná tento způsob placení sama určila, splnil G. i za žalobce podáním splátky té dne 4. neb 5. srpna 1924 na poštu svůj závazek (§ 429 obč. zák.). Jelikož i druhá splátka vyrovnací včas byla zapravena, neoživila původní pohledávka.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po právní stránce jest věc správně posouzena. K důvodům napadeného rozsudku stačí podotknouti toto: Podle §u 1357 obč. zák. jest závazek rukojmího a plátce solidární se závazkem hlavního dlužníka, a platí o něm zásadně i předpis §u 894 obč. zák., dle něhož, ujednali s věřitelem jeden ze solidárních dlužníků těžší podmínky nebo poskytneli věřitel jednomu ze spoludlužníků pro jeho osobu ulehčení, nedotýká se to ostatních spoludlužníků. Ale dovolatel přehlíží, že předpis §u 894 obč. zák. jest rázu dispositivního a že nad to při jeho výkladu jest vždy otázkou případu, zda osvobození nebo výhoda jedním spoludlužníkem docílená týká se dle smluvní vůle stran jen osoby tohoto jediného spoludlužníka či také ostatních. Dovolací soud sdílí názor nižších stolic, že výměnou dopisů ze dne 5. a 18. prosince 1924 došlo k ustanovení nových platebních lhůt i v poměru ku žalobci. Dovolatel neprávem tvrdí, že prý odvolací soud neuvedl důvodů pro tento závěr. Odvolací soud odkázal na důvody soudu první stolice, tento soud pak poukázal na to, že by nemělo smyslu, kdyby s rukojmím a plátcem, — a ve shodě s vývody odvolacího soudu dodatí sluší: s takovým rukojmím a plátcem, který dle smluvní vůle stran měl platiti v první řadě, — ujednány byly nové platební lhůty, ale jen v ten způsob, že by přes to věřitel směl vůči vyrovnacímu dlužníku (žalobci) uplatniti právo na obživení uhaslé části pohledávky podle §u 57 vyrov. řádu, kdyby nebyly dodržány původní platební lhůty. Vždyť z úvodu dopisu ze dne 5. prosince 1924 jde jasně na jevo, že Alois G. chtěl konati plnění uložené mu vyrovnáním a spojené tudíž s účinky v něm uvedenými a že se nedomáhal pouhého posečkání pro svou osobu. Ve prospěch dovolatelův nelze nic dovoditi ani z oné části dopisu ze dne 5. prosince 1924, kde se mluví o platebních lhůtách, týkajících se Aloisa G-a. Tím Alois G. neříká nic jiného, než že dle kalendáře vypočítává dny splatnosti pouze pro ony 4 dvanáctiprocentní lhůty, které on v první řadě má platiti, a nikoli též pro pátou 7%ní

lhůtu, za niž se nezaručil. Nezáleží na tom, že Alois G. a žalovaný při výměně dopisů z 5. a 18. prosince 1924 neměli přímého úmyslu, pozměnití platební lhůty, stanovené soudně schváleným vyrovnáním; stačí, že tu byl úmysl stanovití platební lhůty přesným kalendářním dnem, což se v tomto případě při vyrovnacím roku státi nemohlo, když lhůty bylo čítati od pravomoci schvalovacího usnesení, a že k takovému stanovení kalendářních lhůt souhlasnou vůlí stran vskutku došlo. Byl tu tedy určitý návrh i přijetí tohoto návrhu, což obé dovolatel, vytýkáje nedostatek smluvní vůle, v oněch dvou dopisech neprávem pohřešuje. Pro závěr, že Alois G. l s t í přiměl žalovaného k oné dohodě (§ 870 obč. zák.), není ve skutkových okolnostech nižšími stolicemi zjištěných podkladu, což již správně dovodil odvolací soud. Za tohoto stavu věci není správným názor dovolatelův, že právní poměr mezi stranami jest výlučně posuzovati dle schvalovacího usnesení a vyrovnání jím potvrzeného. Jelikož Alois G., jak nižší stolice správně dovodily, první i druhou splátku zapravil ve lhůtách, ujednaných dopisy z 5. a 18. prosince 1924, nestalo se vyrovnání dle §u 57 vyr. řádu zmatečným a neobživla pohledávka žalovaného v celém dosud nesplaceném zbytku.

Čís. 6715.

Otázku, zda byl odesílatelem zboží odeslaného z jeho provozovny po jeho vlečce, ale s nákladním listem, na němž byl jako odesílatel uveden příjemce zásilky, majitel vlečky či příjemce zásilky, dlužno rozřešiti pouze podle vlečkové smlouvy a Všeobecných podmínek československých drah pro smlouvy o vlečkách. Výnosu ministerstva železnic ze dne 20. října 1922, čís. 87 Věstníku pro železnice a plavbu a předpisů železničního dopravního řádu nelze tu použiti.

Podle Všeobecných podmínek československých drah pro smlouvu o vlečkách dlužno míti za to, že výhod vlečky má se dostati všem nákladům, které se musí dovážeti z podniku majitele vlečky na dráhu a naopak.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1927, Rv II 215/26.)

Žalující státní dráha domáhala se na žalované firmě, s níž byla uzavřela smlouvu o používání vlečky, doplatku vlečného, ježto žalovaná dopravovala vlečkou bez svolení dráhy zásilky dříví i pro třetí osoby, ač podle §u 29 všeobecných podmínek mohl majitel vlečky dovoliti třetí osobě spolužívání vlečky jen, když k tomu železniční správa svolila. Jest prý proto dráha oprávněna účtovatí zvýšené vlečné podle vyhlášky ze dne 20. října 1922, čís. 87 Věstníku, nikoliv nižší vlečné podle smlouvy o vlečce. Pro ce sn í s o u d p r v é s t o l i c e uznal podle žaloby. D ů v o d y: Jest sice prokázáno slyšením svědků, že zásilky, o něž jde, byly vesměs původně zbožím žalované firmy, že žalovaná firma je prodala různým osobám, převzavši na sebe povinnost dodati zboží buďto franko vagon železniční stanice Č., nebo franko ve stanici určení. Avšak je nesporno, že jako odesílatel při všech těchto zásilkách